

1. Inleiding

Mens en samenleving gaat over al onze inwoners. Kinderen, jongeren, volwassenen en ouderen; iedereen telt mee. En iedereen moet op een prettige manier kunnen deelnemen aan de samenleving. Daarvoor zijn onze inwoners in eerste instantie zelf verantwoordelijk. Daar waar nodig zorgen wij voor ondersteuning, bijvoorbeeld door voorzieningen vanuit de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo), jeugdzorg en armoedebeleid.

2. Portefeuillehouders

- Wethouder Esther Prent
- Wethouder Nadir Baali

3. Onze ambitie

Binnen dit programma vallen de volgende College prioriteiten:

Collegeactieprogramma (CAP):

- Prioriteit Participatiebeleid
- Prioriteit Toegankelijk sociaal domein
- Prioriteit Maatschappelijk Vastgoed

Overige projecten:

- Onderwijshuisvesting
- Ontwikkeling Vossenburcht

4. Welke acties pakken we op binnen bestaand beleid?

Leefbare kernen

Op de vraag wat Leefbaarheid is, zal iedereen een ander antwoord geven. Voor de één staat een fijn huis in een veilige woonomgeving voorop, voor de ander is juist het voorzieningenniveau of het deel kunnen nemen aan het verenigingsleven en activiteiten belangrijk.

Aan de basis van leefbaarheid in de woon- en werkomgeving ligt participatie: een proces van samenwerking, waarbinnen de belangen samenkomen van organisaties en individuen die bij een buurt, wijk en/of initiatief betrokken zijn waaronder dus ook de gemeente. In 2023 is het participatiebeleid tot stand gekomen; 2024 staat in het teken van de uitvoering van dit beleid, met voortdurende aandacht voor, en bewustwording van (het belang van) participatie. Dat geldt zeker ook voor de gemeentelijke organisatie, die actief opzoek gaat naar de belangen die spelen binnen de gemeenschap. Daarnaast stimuleren we onze inwoners om zelf met initiatieven te komen voor hun eigen leefomgeving .

De concrete actie voor 2024 is:

- Wij voeren het participatiebeleid uit zoals in de collegeprioriteit is aangegeven.

Sociaal domein

Op 3 februari 2023 ondertekenden de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG), het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS), Zorgverzekeraars Nederland en GGD GHOR (de belangenbehartiger voor de publieke gezondheid en veiligheid in ons land) het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA). Dit akkoord omvat afspraken over het bereiken van een gezonde generatie in 2040: weerbare, gezonde mensen die opgroeien, leven, werken en wonen in een gezonde leefomgeving met een sterke sociale basis. Uitgangspunt in het GALA is dat we doorbouwen op wat er al is. De afgelopen decennia, en in het bijzonder de afgelopen jaren, is er al veel in gang gezet op het gebied van gezondheid, preventie en een sterke sociale basis¹ door het Rijk, gemeenten en andere betrokken partijen. Met het GALA wordt een volgende stap gezet naar meer samenhang en verbinding tussen al deze initiatieven.

De centrale doelstelling van het GALA (een gezonde generatie in 2040) is in dit akkoord vertaald naar de volgende doelen:

- Terugdringen gezondheidsachterstanden (waaronder Kansrijke Start, gericht op de cruciale eerste 1000 dagen in de ontwikkeling van kinderen);
- Een gezonde fysieke leefomgeving die uitnodigt tot bewegen en ontmoeten;
- Het versterken van (de verbinding met) de sociale basis;
- Een gezonde leefstijl;
- Versterking van de mentale weerbaarheid en mentale gezondheid;
- Vitaal ouder worden;
- Domein overstijgende inzet vanuit een regionale preventie-infrastructuur.

De Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst (GGD) is in het GALA benoemd als een belangrijke partij voor het versterken van het gezondheidsbeleid.

Brede specifieke uitkering (Brede SPUK)

Het Rijk ondersteunt gemeenten in de uitvoering van het GALA door structureel en geormerkt budget beschikbaar te stellen. Hiervoor is de Regeling Brede SPUK 2023 - 2026 vastgesteld. Het gaat deels om bestaande Rijksbijdragen, deels om nieuwe. Gemeenten kunnen voor de jaren 2023 t/m 2026 voor de onderstaande thema's een uitkering aanvragen:

Sport en bewegen:

- Brede Regeling Combinatiefunctionarissen
- Lokale uitvoering sportakkoorden

Gezondheid

- Terugdringen gezondheidsachterstanden (voorheen Gezond in de Stad)
- Kansrijke Start
- Aanpak Overgewicht
- Aanpak Valpreventie
- Lokale en regionale aanpak preventie (o.a. coördinerende werkzaamheden)
- Mentale Gezondheid
- Leefomgeving
- Alcoholpreventie

Sociale Basis

- Versterken sociale basis
- Mantelzorg
- Een tegen Eenzaamheid
- Welzijn op Recept

¹ Dit draait om het helpen van elkaar, naar elkaar omkijken en sociale cohesie. Het gaat ook over organisaties, verenigingen en instituten die informeel ondersteunen op het gebied van zorg en welzijn. Een heldere visie op de gemeentelijke sociale basis om deze effectief en integraal te kunnen inzetten ter ondersteuning van de vraagstukken op het gebied van gezondheid en welzijnsbevordering.

De concrete actie voor 2024 is:

- Wij voeren het door het college vastgestelde plan van aanpak SPUK GALA uit.

Vestingloop

De Vestingloop was een groot succes tijdens het jubileumjaar. Deze gaan wij doorzetten in 2024. Op zondag 31 maart, 1^e Paasdag, vindt voor derde keer De Vestingloop Steenbergens plaats. Steenbergens is een van de oudste Vestingsteden van Nederland en kent prachtige hardloop- en wandelparcoursen. Er is een 5 km en 10 km route. Dit evenement bevordert het bewegen en de leefbaarheid.

Jeugdzorg

Transformatie JeugdzorgPlus door af- en ombouw van voorzieningen

In de regiovisie Jeugdhulp 2022-2025 is de kernwaarde 'ieder kind verdient een thuis' opgenomen. Met deze kernwaarde sturen we erop dat hulp voor kinderen zo dicht mogelijk bij het eigen thuis moet worden georganiseerd. Als een kind niet langer thuis kan blijven, moet verblijf zoveel als mogelijk op de reguliere gezinssituatie lijken en zo tijdelijk mogelijk zijn.

Deze kernwaarde sluit aan bij de landelijke transformatieopdracht voor de om- en afbouw van de JeugdzorgPlus (gesloten jeugdhulp). Het Rijk heeft de opdracht gegeven om uiterlijk in 2025 de gesloten jeugdhulp kleinschalig in te richten en in 2030 de beweging naar nul gemaakt te hebben (zo min mogelijk gesloten plaatsingen). Deze opgave komt ook terug in de Hervormingsagenda Jeugd 2023 -2028: het terugdringen van residentiële jeugdhulp (wonen buiten de eigen omgeving). Deze ontwikkelingen leiden tot een grote verandering van het totale jeugdzorglandschap, die niet stopt bij het verminderen van het aantal plaatsen JeugdzorgPlus, maar ook vraagt om sturing op de realisering en ontwikkeling van geschikte en passende alternatieven. De komende jaren zullen de gemeenten hierop beleidsinhoudelijk en financieel op moeten investeren. Alleen op deze manier heeft de transformatie kans van slagen.

De concrete actie voor 2024 is:

- Wij kopen vanuit de jeugdhulpregio West-Brabant West voor de jaren 2024 en 2025 gezamenlijk met jeugdhulpregio's Zeeland en West-Brabant Oost JeugdzorgPlus in. Deze nieuwe inkoopopdracht voldoet aan de verdere afbouw van het aantal gesloten plaatsingen, kleinschaligheid, het ontwikkelen van alternatieven en het waarborgen van de continuïteit van zorg.

GR Geweld in afhankelijkheidsrelaties (GR GIA) en Meldpunt Crisiszorg (MCZ)

De afgelopen 2 jaar heeft de Gemeenschappelijk Regeling Geweld in afhankelijkheidsrelaties en Meldpunt Crisiszorg (GR GIA en MCZ) een lastige periode doorgemaakt. In deze periode heeft GR GIA en MCZ samen met de uitvoerende organisaties (Veilig Thuis en de Safegroup) alles op alles gezet om de ontstane knelpunten (zoals de wachtlijsten bij Veilig Thuis) op te lossen. Door deze extra inzet hebben beide uitvoerende organisaties weinig tot geen financiële reserves meer om de kwaliteit te verbeteren en (nieuwe) knelpunten op te lossen.

Daarnaast is er ook een extra grote nieuwe instroom van politiemeldingen van personen met verward en/of onbegrepen gedrag bij het Meldpunt Crisiszorg (MCZ). Het MCZ heeft ook onvoldoende middelen om deze uitbreiding van taken binnen de huidige begroting op te pakken.

Op basis van gevoerde gesprekken, de uitgevoerde analyse van het regionale takenpakket van GIA en de doorkijk naar de toekomst, is de conclusie dat er voor het jaar 2024 onvoldoende middelen beschikbaar zijn vanuit de GR GIA en MCZ om de uitvoerende organisaties de subsidies te verlenen die nodig zijn om hun taken volgens de wettelijke richtlijnen en landelijk vastgestelde kwaliteitskaders uit te voeren. Deze conclusie zorgt ervoor dat er geen andere oplossing is dan extra middelen aan de deelnemende gemeenten te vragen, deze extra bijdrage is reeds opgenomen in de perspectiefnota 2024.

De concrete actie voor 2024 is:

- Wij zetten met de extra middelen vanuit de GR GIA en MCZ in op het op orde brengen van de basis, kwaliteit te verbeteren en het oplossen van de knelpunten. Dit zodat de uitvoerende

organisaties hun taken volgens de wettelijke richtlijnen en landelijk vastgestelde kwaliteitskaders kunnen uitvoeren.

Hervormingsagenda Jeugd en doorontwikkeling jeugdhulpregio

Binnen jeugdzorg zijn de afgelopen jaren een grote hoeveelheid knelpunten gesignaleerd. Om deze knelpunten in beeld te brengen, jeugdzorg te verbeteren en financieel houdbaar te krijgen heeft het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) het initiatief genomen om met zorgaanbieders, cliënten(vertegenwoordigers), professionals en de VNG, de Hervormingsagenda Jeugd op te stellen. Het doel is om de knelpunten in de jeugdzorg daarmee structureel aan te pakken. De Hervormingsagenda Jeugd is inmiddels (juni 2023) definitief vastgesteld, ondertekend en aangeboden aan de Tweede Kamer en de Eerste Kamer. De concrete uitwerking van de Hervormingsagenda Jeugd volgt nog. De ontwikkelingen gaan naar verwachting wel extra (financiële) inzet vragen. Op dit moment is nog niet duidelijk wat hiervan de omvang is, in de risicoparagraaf wordt dit nader toegelicht. Het Rijk heeft immers de komende jaren ook flinke bezuinigingen gepland staan en het vraagt om beleidsmatige en financiële keuzes.

Binnen de jeugdhulpregio West-Brabant West (WBW) waarin 9 gemeenten (ook de gemeente Steenbergen) samenwerken op het gebied van (regionaal) jeugdbeleid worden de ontwikkelingen op de voet gevolgd en sorteren we waar mogelijk al voor op de komende veranderingen. We dragen ook landelijk bij aan de verbinding tussen veiligheid en jeugd, doordat we als jeugdhulpregio WBW een landelijke "proeftuin" zijn voor het toekomstscenario Kind- en gezinsbescherming.

De concrete actie voor 2024 is:

- Wij geven uitvoering aan de Hervormingsagenda.

Ontwikkelingen Ernaartoe-team Steenbergen

Binnen de gemeente Steenbergen is het Ernaartoe-team sinds 2019 actief als pilot. Het Ernaartoe-team onderscheidt zich door outreachend hulp te bieden aan inwoners die niet zelf om hulp willen, kunnen of durven te vragen. Het Ernaartoe-team is een gespecialiseerde aanvulling op de reguliere zorg binnen Vraagwijzer Steenbergen. Het team slaat de brug tussen zorgmijders (mensen die zelf niet om hulp vragen of zorg niet willen accepteren) en de reguliere hulpverlening. Het zwaartepunt van deze hulpverlening ligt bij het vinden van de inwoners om wie dit gaat en de binding met deze mensen te versterken/borgen. Zodra de inwoner open staat voor hulpverlening en de situatie is gestabiliseerd, wordt de inwoner overgedragen naar de reguliere hulpverlening. Bij gezinnen met problemen zijn vaak ook kinderen betrokken. Een uitgangspunt van het Ernaartoe-team is dat je door eerst ouders te helpen, je ook de kinderen helpt. Hierdoor hoeft een gezin niet langdurig blootgesteld worden aan een stressvolle thuissituatie, waardoor kinderen niet onnodig belast hoeven te worden met hulpverlening binnen jeugdzorg. Uit de resultaten blijkt dat het Ernaartoe-team werkt! Zowel voor huishoudens met als zonder jeugd. Er is een stijging van het aantal meldingen ten opzichte van de jaren daarvoor, maar we zien ook dat problemen structureel worden aangepakt en opgelost. De inzet van het Ernaartoe-team zorgt voor ontschotting en kortere lijnen, en voorkomt onnodige inzet van (dure) (jeugd)hulp. Ook sorteren we hiermee voor op de hervormingsagenda Jeugd (sterke lokale teams). Dit doen we vooruitlopend op de evaluatie van toegankelijkheid sociaal domein die in 2025 wordt uitgevoerd.

De concrete acties voor 2024 zijn:

- Wij halen het Ernaartoe-team uit de pilotfase en borgen dit team duurzaam binnen het gemeentelijk voorliggend veld en de gemeentelijke organisatie.
- Wij breiden het Ernaartoe-team uit met 0,78fte om aan de ontwikkelingen die het sociaal domein vraagt te kunnen voldoen.

Extra capaciteit Leerplicht

In december 2022 is er een landelijke norm vastgesteld (Ingradonorm) met de wettelijke basistaken vanuit de leerplichtwet. Hieruit blijkt dat er voor de netwerksamenwerking 1,77 fte meer nodig is dan de huidige structurele bezetting. Voor Steenbergen is het capaciteitstekort 0,23 fte. De benodigde extra formatie betekent structureel een extra bedrag van ongeveer €25.000 per jaar.

De concrete actie voor 2024 is:

- Wij zetten 0,23fte extra leerplicht in om de kwaliteit van de uitvoering te kunnen borgen en aan de wettelijke taken te kunnen voldoen.

Aanbevelingen Rekenkamercommissie n.a.v. coronasteunfonds

Op het terrein van verstrekte subsidies heeft de rekenkamer een aantal aanbevelingen gedaan welke wij opvolgen.

De concrete acties voor 2024 zijn:

- Wij richten een coördinatiepunt in voor het subsidie proces.
- Wij digitaliseren het subsidie proces.

Wet maatschappelijke ondersteuning

Binnen de uitvoering van de Wet maatschappelijke ondersteuning zien we een grote groep inwoners die ieder op hun eigen manier met kwetsbaarheid te maken hebben. Soms is dit kortdurend en bieden we ondersteuning om tijdelijk op terug te vallen. Regelmatig is dit langdurig noodzakelijk omdat de beperkingen blijvend van aard zijn of problematieken in elkaar grijpen. Als gevolg van de vergrijzing, chronisch ziekten, eenzaamheid, maar ook financiële problematiek en GGZ problematiek in de wijken hebben we te maken met een jaarlijks grotere wordende groep inwoners die we ondersteuning bieden. We overwegen hierin steeds welke voorzieningen we vanuit het Wmo maatwerk – met indicatie - bieden en welke voorzieningen zonder indicatie vanuit de Wmo ontwikkeld en geboden worden. De druk binnen de sector is hoog, personeel is in steeds beperktere mate aanwezig en zwaar belast. Het bieden van een reëel tarief is daarmee van groot belang.

Ook kijken we in 2024 naar onze interne processen binnen Vraagwijzer om de dienstverlening aan inwoners optimaal te bieden. De samenwerking met het Ernaar Toe Team zorgt ervoor dat we zorgmijdende inwoners eerder in beeld krijgen. In 2024 starten we met de Brabantse Wal gemeenten met voorbereidend onderzoek om tot nieuw beleid en passende Wmo voorzieningen op het gebied van huishoudelijke ondersteuning en begeleiding te komen. Daarna start een inkooptraject met als doel nieuwe Wmo overeenkomsten vanaf 2026.

In de regio van zes gemeenten in West-Brabant West werken we aan een nieuwe wijze van samenwerken op de onderwerpen beschermd wonen, maatschappelijke opvang, OGGZ en verslavingsbeleid. We geven uitvoering aan de acties uit het uitvoeringsprogramma regiovisie beschermd wonen en maatschappelijke opvang. De invoering van de Wet woonplaatsbeginsel beschermd wonen geeft onze gemeente een grotere verantwoordelijkheid in de uitvoering van deze Wmo taak vanaf 2024.

De concrete acties voor 2024 zijn:

- Wij starten inkooptrajecten op voor nieuwe overeenkomsten voor huishoudelijke ondersteuning en begeleiding vanaf 1 januari 2026.
- Wij voeren een voorbereidend onderzoek en beleidsvorming uit met betrekking tot de inkooptrajecten.
- Wij geven uitvoering aan de acties uit het uitvoeringsprogramma regiovisie beschermd wonen en maatschappelijke opvang.
- Wij implementeren de Wet woonplaatsbeginsel beschermd wonen vanaf 1 januari 2024.
- Wij werken een samenwerkingsvorm uit om de samenwerking tussen de 6 gemeenten te borgen.

5. Binnen welke beleidskaders handelen we?

Beleidskader (verordening of beleidsnota)	Opgesteld in jaar
Beleidsplan Zorg voor Jeugd West Brabant 2015-2017	2014
Subsidieverordening Welzijn gemeente Steenbergen	2016
Verordening Maatschappelijke Ondersteuning 2018	2017
Verordening adviesraad Sociaal Domein	2017
Beleidskader Zorg voor Jeugd	2018
Nota Sociaal Domein	2018
Nota kwaliteitsimpuls Welzijnswerk	2018
Nota kerngericht werken en overheidsparticipatie	2018
Beleidsnota Steenbergen Vitaal	2018
Beleidskader Jeugd en Jongerenwerk 2019-2022	2019
Beleidskader Bestrijding laaggeletterdheid 2020-2023	2019
Verordening Jeugdhulp gemeente Steenbergen 2019	2019
Kadernota Maatschappelijk Vastgoed	2020
Kadernota Leefbaarheid en Kernen	2020
Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Steenbergen	2021
Nota Steenbergen tegen Eenzaamheid 2022-2024	2022
Regiovisie jeugdhulp West-Brabant west 2022-2025	2022
Kadernota Spelen en Bewegen	2022

6. Wat mag het kosten?

Programma 1 M&S: overzicht lasten en baten (* € 1.000)	Rekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Lasten						
Sportbeleid en activering	344	261	300	285	285	285
Samenkracht en burgerparticipatie	3.205	2.101	2.001	2.000	2.002	2.005
Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	2.082	2.380	2.681	2.681	2.681	2.681
Onderwijshuisvesting	908	825	724	699	688	684
Onderwijsbeleid en leerlingzaken	1.350	1.245	1.312	1.312	1.313	1.314
Maatwerkvoorzieningen (WMO)	902	1.326	1.390	1.399	1.399	1.399
Maatwerkdienstverlening 18+	6.386	-	-	-	-	-
Hulp bij het huishouden (WMO)		2.869	3.614	3.614	3.614	3.614
Begeleiding (WMO)		1.471	1.640	1.640	1.640	1.640